

SKÖTSELPLAN FÖR

**NATURRESERVATET
JORDTORPSÅSEN**

MÖRBYLÅNGA KOMMUN, KALMAR LÄN

2006-02-13

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET JORDTORPSÅSEN

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet och skötseln i ett naturreservat. Skötselplanens inriktning bestäms av ändamålet med reservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Till grund för denna skötselplan ligger gällande reservatsbeslut från 1968-06-21, se bilaga 1.

Planförfattare är Malin Miller, Länsstyrelsen i Kalmar län.

1. Syftet med naturreservatet

I reservatsbeslutet, daterat 1968-06-21, heter det följande:

”Syftet med reservatsbildningen är att skydda ett orört vackert åsparti som utgör ett markant inslag i den öländska landskapsbilden. Områdets landskapsestetiska kvaliteter är sådana, att detsamma måste anses utgöra en stor tillgång för den rekreationssökande allmänheten.”

2. Beskrivning av området

Naturreservatet Jordtorpsåsen ligger i den sydvästra delen av Mittlandsskogen cirka 2 kilometer öster om Algutsrum. Reservatet är 12 hektar stort och omfattar en liten del av den ca två kilometer långa Jordtorpsåsen som sträcker sig i öst-västlig riktning genom landskapet. På den markanta höjdryggen växer en torr och artrik betesmarksflora, omgiven av rikkärr, fuktängar och hässlen. Områdets omväxlande täta och öppna karaktärer jämte den variationsrika vegetationssammansättningen medför ett mycket artrikt växt- och djurliv med flera sällsynta och hotade arter. Uppe på höjdryggen finns flera gravfält från järnåldern, varav två är belägna inom reservatet.

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Jordtorpsåsen
Objektnummer	0802035
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1968-06-21
Natura 2000 beteckning	SE0330175
Län	Kalmar
Kommun	Mörbylånga
Fastigheter	Del av Holmetorp 24:2
Markägare	
Servitut	Inga
Nyttjanderätter	Inga
Totalareal (ha)	12
Landareal (ha)	12
Areal produktiv skogsmark (ha)	5,1
Naturtyper, naturvårdsregistrets indelning:	Areal (ha)
Annan öppen utmark	4,0
Myr	2,7
Betad skog	5,1
Övrigt	0,1
Naturtyper, art och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)*
Kalkgräsmarker 6210	3,9
Fuktäng 6410	0,3
Rikkärr 7230	2,3
Trädklädda betesmarker 9070	3,1
	*Arealuppgifterna är hämtade ur Bevarandeplanen för natura 2000-området Jordtorpsåsen.
Vegetationstyper enligt Nordiska Ministerrådets indelning (ViN):	Areal (ha)
Torr artrik gräsmarksvegetation, Örtrik ängshavregräsmark-typ (<i>Avenula pratensis-Fragaria viridis-Filipendula vulgaris</i> -typ) 5.4.1.7	4,1
Fuktig lågvuxen gräsmarksvegetation, Örtrik fuktig gräsmarks-typ (<i>Carex flacca-Primula farinosa-Orchis spp.</i> -typ) 5.4.4.2	0,5

Mosaik av rikkärrvegetationerna: Starr-ört-brunmoss-typ (<i>Carex spp.-Schoenus ferrugineus-Sphagnum warnstorffii-Campylium stellatum-typ</i>) 3.4.2.1 och Rik högstarr-ört-typ (<i>Carex spp.-Phragmites-Iris pseudacorus-Scorpidium scorpioides-typ</i>) 3.4.4.1	2,3
Lövskog, Ekskog, hassel-variant (<i>Quercus robur-Melica spp.-Corylus avellana-variant</i>) 2.2.3.2.a	1,0
Lövskog, Snårskog av hassel-typ (<i>Corylus avellana-typ</i>) 2.2.5.2	3,1
Lövskog, Björkskog av ris-gräs-typ (<i>Betula pendula-Vaccinium myrtillus-Deschamsia flexuosa-typ</i>) 2.2.1.5	0,7
Lövskog, Sumpbjörkskog av ris-gräs-typ (<i>Betula pubescens-Molinia caerulea-Sphagnum spp.-typ</i>) 2.2.1.6	0,2
Övrig naturtyp: vattenhål	0,1
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Kalkgräsmarker 6210
	Fuktäng 6410
	Rikkärr 7230
	Trädklädda betesmarker 9070
Strukturer	Blommande träd och buskar, brynmiljöer, gläntor, blottad jord/sand, örtrikt fältskikt, död ved
Arter	Större vattensalamander, långbensgroda, vildbin, dyngbaggar
Friluftsliv	Landskapsbild
	Besöksobjekt
	Kulturhistoria

2.2 Äldre och nuvarande mark- och vattenanvändning

Jordtorpsåsen har haft stor betydelse för människorna redan under förhistorisk tid; som gravplats, för samfärdslinje och sannolikt också som betes- och/eller slåttermark. Hela åsen är idag ett sammanhängande fornlämningsområde, med gravfält på rad och flera s.k. hålvägar som bildats av människors och djurs tramp

på samma stigar. De äldsta färdvägarna på land förlades vanligtvis till just åsar och höjdlägen, där marken var torr och lättdränerad.

De två gravfält som ligger inom reservatet har förmodligen anlagts under äldre järnålder. Eftersom man vanligtvis begravde sina döda i anslutning till gården/byn kan man förmoda att det legat en gård eller by i närområdet. Sannolikt hävdades området på något vis, som betesmark och kanske slåttermark. Spår efter förhistorisk odling verkar emellertid saknas inom området. Längre österut finns dock ett större röjningsröseområde (Raä nr 93, Algutsrums socken) som kan vara från förhistorisk tid.

Historiskt sett tillhör Jordtorpsåsen Holmetorps utmarker. Dessa utmarker omnämns mycket kort i den ägoinsmätning som skedde av området 1728. Om byns utmarker heter det: "Stor slätt med enebuskar öfwerwäzt.". Av beskrivningen att döma saknade utmarken nästan helt träd- och buskvegetation och bestod huvudsakligen av öppna betesmarker. Vid laga skifte 1846 gjordes en mer utförlig beskrivning av Holmetorps utmarker, men tyvärr är denna mycket kortfattad och rör främst markens fuktighet och stenighet. Själva åsen beskrivs så här: "Utmarken, åsen, höglänt." Hässlet i södra delen av reservatet tilldelades vid detta skifte Holmetorp, från att förut ha tillhört Törnbottens by. Några bevis för att hässlet fanns vid denna tid har inte hittats, dock tyder en del på det. Om skiftet söder om reservatet, som idag också består av hasselskog, heter det vid storskiftet 1826 av Törnbottens by följande: "Betesmark emellan gamla och nya rålinjen emot Holmetorp, beväxt med hassel." Reservatets marker nyttjades vid denna tid som betesmark och bestod, fransett hässlet, av öppna betesmarker utan träd- och buskvegetation.

Att reservatet varit starkt präglat av bete ända fram till senare tid framgår också av ekonomiska kartan från 1938. På det underliggande flygfotot kan man se att träd- och buskvegetation nästan helt saknades på åsen och i området norr om åsen. Hasselbuskar fanns dock invid åkern i nordöstra delen, utmed åsens sidor och i det större hässlet i söder.

Som en följd av minskat betestryck under senare delen av 1900-talet skedde en kraftig igenväxning av Jordtorpsåsen och omgivande marker. Igenväxningen var tydligast på själva åsen och i de fuktigare områdena. På åsen utvecklades ett tätt buskskikt av en och fuktängarna omvandlades till täta björkskogar.

På 1960-talet grävdes en liten damm fram i den östra delen av Lilla Åskärret. Från dammen anlade man en bevattningsanläggning i riktning mot åkrarna nordväst om reservatet. Bevattningsanläggningen finns idag kvar men har inte använts sedan den nuvarande markägaren köpte fastigheten 1998. Anläggningen är enligt markägaren inte speciellt funktionell och dammen används idag framför allt av betesdjuren.

Under vintern 2003-2004 utfördes omfattande röjningar av flera delområden inom reservatet. Uppe på åsen röjdes ca 30 procent av all en, slån och nypon bort.

Björkskogen som utvecklats på de forna fuktängarna norr om Lilla Åskärret trycktes tillbaka så att andelen fuktäng ökade och en flikig brynzon återbildades. I det täta hässlet nordost om åsen gjordes en kraftig gallring av småvuxna hasselbestånd och björk. Resultatet är idag ett hässle med flera gläntor och ett artrikare fältskikt. På den gamla åkermarken i reservatets nordöstra del, som idag är betesmark, röjdes murarna fram och närmare 90 procent av främst en, slån och nypon togs bort. Även den trädridå av björk som växer längs kärrkanterna nedanför åsen gallrades ur. Idag växer här en gles ridå av högvuxen björk.

Jordtorpsåsen hävdas idag genom bete med ungnöt. Reservatet ingår i en större betesfälla som även omfattar ett område norr och ett område söder om reservatet. Betesintensiteten är relativt låg och det är osäkert om den är tillräcklig för att hålla tillbaka en igenväxning.

2.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Naturreseptatet ligger inom ett större riksintresse för kulturmiljövärden, K 17 Algutsrum-Ryd. Riksintresset motiveras av odlingslandskapet, med lång kontinuitet, samt sockencentrum. Kontinuiteten tar sig bland annat uttryck i många välbevarade fornlämningsmiljöer. Det ca 2 kilometer långa fornlämningsområdet på Jordtorpsåsen framhålls särskilt i riksintressebeskrivningen. Fornlämningarna utgörs framför allt av gravfält, hålvägar och stensträngar. Totalt har ca 150 gravar registrerats på åsen. Ett par av dessa gravfält ligger inom reservatet, uppe på åskrönet (Raä nr 31 resp. 32, Algutsrums socken). Gravfälten är belägna ca 50 meter från varandra och består av vardera 5 runda stensättningar. De flesta gravarna är ganska små, ca 1,5 – 4 meter i diameter, men en anläggning är större, 8,5 m i diameter, och har bl a en välbevarad kantkedja. Två av gravarna har undersökts arkeologiskt varvid man fann brända ben. Gravfälten torde ha anlagts under äldre järnålder. De beskrivna fornlämnningarna är belägna i ett sammanhängande gränsbestämt fornlämningsområde, raä nr 211 Algutsrum socken (se vidare Bilaga 5, Fornlämningskarta och bilaga 6, Utdrag ur fornminnesregistret). Uppe på åskrönet, genom det västra gravfältet och vidare västerut i reservatet, löper en hålväg.

Övriga kulturhistoriska lämningar i reservatet av senare tillkomst är odlingsrösen och stenmurar. Den gamla åkermarken i reservatets nordöstra del omgärdas av kraftiga skalmurar i till största delen bra skick. På ett par ställen är dock muren något raserad och den har inte längre någon funktion som hägnad. På åkern finns två odlingsrösen. Både längs reservatets västra och östra gräns löper enkelmurar bestående av i huvudsak kalksten.

Till ovan nämnda värden bör tilläggas att den ännu hävdade f.d. utmarken i sig har ett kulturhistoriskt värde. Tack vare att utmarker fortfarande hävdas på traditionellt sätt bevaras viktiga historiska, rumsliga strukturer i

odlingslandskapet. Den rika hävdgynnade floran och faunan uppe på åsen och i våtmarken är också ett betydelsefullt biologiskt kulturarv.

2.4. Biologiska bevarandevärden

Solvarma, mer eller mindre torra och örtrika backar, sluttningar och åsar utgör påfallande ofta s.k. "hotspots" i landskapet vad avser den biologiska mångfalden. Jordtorpsåsens naturreservat består av en mycket unik sammansättning av solvarma torrängar, kärr, fuktängar och hässlen och utgör utan tvekan en sådan hotspot, både i ett öländskt perspektiv såväl som i ett nationellt perspektiv. Hela området har under mycket lång tid hävdats genom bete vilket också har varit helt avgörande för att områdets höga biologiska värden bibehållits. Tack vare denna kontinuerliga hävd och den mosaikartade sammansättningen av olika naturtyper finns här en mycket stor artrikedom av såväl växter, insekter som svampar.

Den öppna betesmarken

Åsen sträcker sig centralt i öst-västlig riktning genom reservatet och utgörs helt av välhävdad kalkgräsmark. Här växer en artrik torr gräsmarksflora med arter som brudbröd, knölsmörlomma, axveronika, fältsippa, backtimjan, fältvedel, backglim, gullviva, svartkämpar, blåklocka, solvända, vildlin och fårsvingel. Buskskiktet uppe på åsen är relativt sparsamt och utgörs främst av en jämte slån och andra rosarter. Successivt avtar torrängsarterna nerför åsens sluttningar och övergår gradvis till en friskare gräsmarksflora för att vid åsens fot övergå till kalkfuktäng. Buskskiktet på sluttningarna är något tätare och utgörs av en, slån, rosarter och med inslag av hasselbuskar. Vid övergången mot kalkfuktängen kantas åsens bågiga sidor av en högvuxen björkridå. I reservatets nordöstra del finns en annan artrik kalkgräsmark bevuxen med främst ett antal äldre enar. Skiftet har tidigare brukats som åker men efter att åkerbruket upphörde har floran återhämtat sig väl och idag finns ett artrikt fältskikt med arter som darrgräs, spåttistel, gulmåra, kamäxing, blåklocka och gullviva.

Åsens torra artrika gräsmarksflora och underliggande sandiga svallsediment gör Jordtorpsåsen till en mycket art och individrik insektslokal. Många arter av vildbin bygger sina bon i denna miljö och hämtar nektar och pollen från den örtrika omgivningen. Här har bland annat de rödlistade sandbina fibblesandbi (NT) och blodsandbi (NT) påträffats. Här finns flera arter av majbaggar som helt är beroende av de olika vildbinas existens eftersom ett av majbaggarnas utvecklingsstadium sker nere i vildbinas bohålor. I komockorna har flera olika spillningslevande skalbaggar påträffats som t ex de rödlistade arterna månhornsbagge (VU) och heddyngbagge (NT). Bland andra rödlistade skalbaggar som påträffats på torrängarna kan nämnas blank skulderlöpare (VU), *Cryptocephalus sericeus* (NT), *Meligethes solidus* (NT) och *Lepyrus capucinus* (VU). Jordtorpsåsens variation av öppna torrängar, brynmiljöer och skog gör att området också är rikt på många fjärilar. Bland de mest skyddsvärda och rödlistade fjärilarna knutna till torrängar kan nämnas åkerväddmott (VU) och åkervindefly (VU).

Bland svamparna kan nämnas den rödlistade och starkt hotade rulljordstjärnan (EN) som här har en av sina få förekomstlokaler i hela norden. Andra arter som påträffats är liten diskröksvamp (VU), kalkrödling (NT), mjölrödskivling (NT), luktvaxskivling (NT) och ögonvaxskivling (NT).

Kärren

Kärren på båda sidorna om åsen är kalkrika och av något olika karaktär. Norr om åsen ligger det mindre och något torrare Lilla Åskärret. Vegetationen utgörs här av till största delen olika säv- och starrarter, knippfryle, ältranunkel, knappsäv, gåsört, åkermyntha, stubbtåg, kärrfräken, spikblad och i de centrala och något djupare delarna bunkestarr. I bottenskiktet invid bunkestarrtuvorna växer sparsamt med brunmossor. I östra kanten av Lilla Åskärret finns en grävd damm.

Kärret söder om åsen, Stora Åskärret, är ett mycket blötare kärr och domineras av stora tuvor av bunkestarr. I kanterna och en bit ut växer arter som fackelblomster, strandlysing, vattenmåra och åkermyntha. På lösbotten mellan tuvorna växer huvudsakligen brunmossor som korvskorpionmossa, guldspärrmossa och stor skedmossa.

Kärmmiljöerna är mycket artrika och här finns många olika arter av trollsländor och bromsar. Bland de rödlistade arterna i kärmmiljöerna kan nämnas blodigel (NT), skalbaggen *Hydrophilus aterrimus* (NT) samt långbensgroda (VU). Om våren leker förutom långbensgroda även åkergroda och större vattensalamander i kärren.

Fuktängarna

I övergången mellan kärr och omgivande skogsmark finns kalkfuktängar. Främst norr om Lilla Åskärret finns fina och tuviga fuktängar med växter som älvväxing, majviva, ängsnycklar, blodrot, slätterblomma, ängsvädd och slankstarr.

Fuktängarna är speciellt viktiga för många olika insekter och här har bland annat den rödlistade sotnätfjärilen (NT) påträffats.

Skogen

Skogen i reservatet består av betade hässlen med ett varierande inslag av björk. Hässlarna är av något olika karaktär och återfinns både norr och söder om åsen.

Södra hässlet domineras av mycket täta hasselbestånd med enstaka inslag av björk, tall, gran, rönn, oxel och en. Hasseln är högvuxen och har stora socklar, ibland upp mot två meter i diameter, vilket tyder på en hög ålder och lång kontinuitet av hassel i området. Ett par oxlar är relativt gamla och något vidkroniga vilket visar på att hässlet tidigare varit lite mer öppet. Inslaget av gammal, döende och undertryckt en tyder också på detta. Beskuggningen av det täta träsiktet är idag stor och fältsiktet mycket sparsamt och utgörs främst av våraspekter. Här finns skuggtåliga arter som gulsippa, vitsippa, humleblomster, lungört, sårläka samt olika gräs och mossor. På försommaren innan bladverket slutit sig finner man även Sankt Pers nycklar.

I detta hässle är svampfloran helt unik och man har påträffat ett stort antal sällsynta och rödlistade arter. Flera av arterna är gynnade av det extensiva betet,

djurens tramp och en mosaikartad struktur i hässlet. En del av arterna förekommer i de mer slutna delarna och andra i brynzonen mot mer öppen betesmark. Bland fynden kan nämnas praktspindling (VU), blå lökspindling (EN), rotsopp (NT), fläckig saffransspindling (VU), rödflammig tråding (NT), olivfjällskivling (VU), luddfjällskivling (VU) och stäppröksvamp (NT). Detta botaniskt mycket intressanta hässle utgör en liten del av ett större område som sträcker sig vidare söder om reservatet mot Törnbotten. I rapporten "Inventering av hässlen på Ölands mittland" har svampfloran i hässlet bedömts tillhöra den högsta klassningen.

Norra hässlet är av en mer varierad karaktär. Den östra delen av hässlet är mer lundartad med öppna ljusa gläntor och med inslag av björk, ek, ask, alm och oxel. Fältskiktet är rikare och här finns arter som sårläka, gullviva samt olika orkidéer och lundgräs. Västerut, norr om Lilla Åskärret, övergår hässlet till en mer tät och fuktig blandskog där inslaget av främst björk ökar och bitvis är helt dominerande. Buskskiktet är väl utbildat och utgörs av brakved, en, olvon, rosarter, berberis, getapel och slån. I fältskiktet syns bland annat humleblomster, blåhallon och sårläka. I reservatets västra del övergår denna fuktigare blandskog åter till ett något torrare och mer rent hässle med inslag av björk. Här har två mycket sällsynta spindelskivlingar hittats, praktspindling (VU) och olivbrun spindling.

Inventeringar

Jordtorpsåsen finns med i flera olika typer av inventeringar, de flesta mer översiktliga, som t ex våtmarksinventeringen, sumpskogsinventeringen och ängs- och betesmarksinventeringen. På senare år har en del insektsinventeringar utförts men den mest detaljerade artinventeringen i reservatet rör i första hand svampfloran. Man kan i samtliga inventeringar konstatera att Jordtorpsåsen är en otroligt artrik lokal främst när det gäller insekter och svampar. Inventeringarna av svampfloran är presenterade i rapporten "Inventering av hässlen på Ölands mittland" och här beskrivs hässlets betydelse i historisk tid, dess uppkomstsätt och dess olika naturvärden. Hässlen är en av nordens mest skyddsvärda naturtyper och hemvist för många sällsynta och rödlistade arter. Anledningen är framförallt hasselbuskens egenskaper som värmande skydd och den gynnsamma förekomsten av död ved i olika nedbrytningsstadier.

Övriga bevarandevärden

Hela reservatet är avsatt som riksintresse för naturvärden och ingår i Nätverket Natura 2000. I bevarandeplanen för Natura 2000-området står att läsa att bevarandesyftet med Jordtorpsåsen är: "Att bevara ett betespräglad parti av mittlandsskogen med trädklädda betesmarker, kalkgräsmarker och rikkärr som hyser den större vattensalamandern." Jordtorpsåsen ingår även i det regionala Bevarandeprogrammet för odlingslandskapet samt i länets Naturvårdsplan för Öland där området bedöms ha högsta naturvärde.

2.5 Geovetenskapliga bevarandevärden

Jordtorpsåsen är totalt cirka två kilometer lång och sträcker sig i en öst-västlig riktning genom landskapet. Reservatet är beläget på den västra delen av åsen, där åsen har en bredd av ca 40-50 meter och en höjd på ca 5-6 meter. Ytan är mycket jämn fränsett de fornlämningar som finns på åschrönet.

Berggrunden i reservatet består av ortocerkalksten och den överliggande jordarten utgörs av en lerig sandig-moig kalkstensmorän. Moränens mäktighet är relativt stor och uppgår troligtvis till ca 3 meter.

Bakgrund

Länge har höjdryggens bildningssätt varit föremål för diskussioner. I början trodde man att "åsen" var en moränrygg som bildats när inlandsisens avsmältning avstannade, en så kallad randmorän. Senare undersökningar har dock visat att åsen troligen består av olika jordarter och är uppbyggd och omlagrad under flera tillfällen. Idag anser man att åsen överst del utgörs av en omlagrad strandvall som är avsatt ovanpå en annan uppstickande jordart som t ex morän. Strandvallen bildades då havsnivån var högre än den är idag och då havet vid kraftiga stormar kastade upp material på stranden i form av en vall. Havsykans nivå har sedan dess ändrats flera gånger varpå strandvallen i sin tur åter svallats av efterkommande havsnivåer. Materialet i åsen kallas därför för svallgrus.

Grundvattendelaren i området går strax norr om reservatet och av topografin att döma har grundvattnet en sydostlig rörelseriktning. Lilla Åskärret på norra sidan om åsen har bildats genom att åsen dämmer tillrinnande ytvatten. På den södra sidan av åsen sker ett läckage av grundvatten, och som följd av detta har Stora Åskärret uppstått. Stora Åskärret däms ytterligare av en strandvall, den så kallade Törnbottenåsen som går söder om reservatet.

Bevarandevärden

I reservatets västra del påbörjades en avbaning av ytan runt mitten av 1900-talet. Intresset för att bedriva täkt i området var påtaglig och var också en av anledningarna till att skydda området som naturreservat. I en grusinventering från 1961 uppmärksammas detta ingrepp av åsen och beklagas som ett mycket tråkigt ingrepp. I inventeringen bedöms Jordtorpsåsen vara ett av de mest angelägna geologiska objekten att skydda och ges högsta skyddsvärde, klass 1. Om åsen sägs: "Detta åsparti är i fråga om naturskönhhet utan jämförelse på Öland."

I reservatsbeslutet som fattades 1968 framhålls åsens sociala värden med avseende på naturupplevelse då man skriver att syftet är att: "skydda ett orört vackert åsparti som utgör ett markant inslag i den öländska landskapsbilden". Idag vet man också att den geologiska formationen har fler värden än bara sociala. Många insekter bygger t ex sina bon i sandiga och grusiga miljöer och är därmed beroende av att åsar som Jordtorpsåsen bevaras.

Åsen är i sin helhet skyddad enligt 19 § naturvårdslagen om landskapsbildskydd och bedömd tillhöra naturvärdes klass 1 i länets grusinventering.

2.6 Bevarandevärden för friluftslivet

Jordtorpsåsen är ett mycket välbesökt och populärt ströv- och utflyktsområde. Under främst vår och sommar kommer ett stort antal besökare hit för att uppleva den markanta höjdryggen och reservatets artrika torrängar, hässlen, rikkärr samt de fornlämningar som kröner åsen. Blomsterprakten är påtaglig med gullvivor, fältsippa och flera sorters orkidéer. Området besöks ofta av skolklasser, föreningar och privatpersoner då det lämpar sig väl för egna studier av såväl natur, kulturhistoria som geologi.

Tillgänglighet

Reservatet nås lättast genom att i Algutsrum köra mot Jordtorp. Efter ca 650 meter sväng höger där det finns en skylt som visar mot reservatet. Vägen fram till reservatsparkeringen är en grusväg, drygt 1 kilometer lång. Från betesmarken som ligger vid parkeringen, löper en vandringsled vidare in mot reservatet. Vandringsleden går in i reservatet och upp vidare längs åsen och därefter tillbaka till parkeringen. Det går också bra att fortsätta att vandra uppe på åsen utanför reservatet i ytterligare ca två kilometer öster ut till Gråborg. Stigen fram till reservatet liksom hela reservatet ingår i en större betesfälla.

Vid parkeringen och på åsen finns informationstavlor om reservatet samt stättor. I anslutning till parkeringen finns också en toalett. Åspartiets sidor är relativt starkt sluttande.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och florán sparas så som grova träd, hålträd, boträd och brynmiljöer. För att gynna mångfalden av insekter i området sparas vid röjningar i första hand blommande träd och buskar som t.ex. rönn, oxel, säl, slån, hagtorn, vide, getapel, brakved, olvon, fläder, nypon, rosor, måbär, hallon och björnbär m fl.

Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. avverkning och uttransport av virke ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark och fornlämningar inte uppkommer. Gagnvirke tillfaller markägaren.

Träd som fallit eller hotar falla ned över stigar, stängsel eller kulturhistoriska lämningar, får upparbetas och avlägsnas. Träd som är värdefulla för faunan och florán, exempelvis grova och gamla träd ska dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet. Samråd ska ske med naturvårdsförvaltaren.

Reservatet ska hävdas årligen. Vid betessäsongens slut ska gräsmarkerna vara väl avbetade, medan kärren ska vara tydligt betespåverkade. Gödsling och tillskottsutfodring får inte ske i reservatet.

Inom reservatet har flera rödlistade spillningslevande skalbaggar påträffats. Då vissa avmaskningsmedel som innehåller avermectiner negativt påverkar spillningslevande insekter, avrådes sådan användning om det inte föreligger särskilda veterinärmedicinska skäl.

Fornlämningar röjs fria från träd och buskar, dels för att göra dem synliga men också för att de tar skada av vegetationen. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av Kulturminneslagen (2 kap) är det dock förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Därför måste man också vara extra försiktig när man röjer i och omkring en fornlämning. Dra aldrig upp buskar och träd med rötterna i eller intill en fornlämning. Gör stubbarna så låga som möjligt. Ris och annat avfall fraktas utanför fornlämningsområdet för eldning. Vill man elda inom fornlämningsområdet ska det ske på plåtar eller dylikt för att undvika skador. Är man osäker på hur man ska gå tillväga för att vårda och röja en fornlämning eller fornlämningsområde, kontaktas Länsstyrelsen för rådgivning.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Utgångspunkter vid indelning av skötselområden och bevarandemål

Reservatet är indelat i 4 skötselområden. Avgränsning av skötselområden (1-3) framgår av bifogad skötselplanekarta, bilaga 2.

Skötselområdena är:

1. Öppen betesmark
2. Skog
3. Våtmark
4. Friluftsliv

Indelningen i olika skötselområden baseras på att områden med liknande naturtyper, markanvändning och bevarandemål samlas till ett skötselområde.

Begreppet bevarandemål anger den kvalitet och kvantitet som ett bevarandevärde ska ha för att gynnsamt tillstånd ska anses föreligga inom reservatet. För varje skötselområde har bevarandemål preciserats. Bevarandemål ska kunna följas upp.

4.1 Skötselområde 1: Öppen betesmark (4,0 ha)

Beskrivning: De öppna betesmarkerna utgörs av åsen, den före detta åkern i reservatets nordöstra del samt ett litet område i reservatets nordvästra del. Fältskiktet är artrikt med många typiska arter för öländska kalkgräsmarker. Området är också en mycket viktig loka för flera sällsynta och hotade svamp- och insektsarter. Högsta delen av åsen är mycket glest bevuxen med en. På krönet ligger två gravfält, med vardera fem gravar. I anslutning till det västra gravfältet finns en hålväg. Längs åsens sluttningar ökar inslaget av buskar och utgörs främst av en, slån, och rosarter. På den nedre delen av sluttningen ökar inslaget av spridda hasselbuskar och björk.

Betesmarken på den före detta åkern röjdes kraftigt på buskar för två år sedan och består, förutom några äldre enar, av ungt uppslag av slån och andra rosarter. I kantzonerna runt de öppna betesmarkerna finns mycket värdefulla brynmiljöer för insekter. Se utförligare beskrivning under "2.4 Biologiska bevarandevärden". Den gamla åkermarken omgärdas av kraftiga skalmurar, på ett par ställen något raserade. Inom skötselområdet finns också enkelmurar och odlingsrösen. Hela skötselområdet ingår i dagsläget i miljöstödet och har tilläggsersättning.

Bevarandemål:

- Arealen Kalkgräsmarker (6210) ska minst vara 3,9 ha.
- Krontäckningen av träd och buskar är mellan 5-10 %.
- Minst 90 % av arealen ska vara avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut och inge skadlig förnaansamling ska förekomma.
- Gravvar, hålvägar, stenmurar och odlingsrösen är väl framröjda, väl synliga och välbevarade.
- De spillningslevande bladhorningarna månhornsbagge (*Copris lunaris*) och heddyngbagge (*Aphodius sordidus*) ska finnas i minst 90 % av undersökta komockor.
- Fibblesandbi (*Andrena fulvago*) och blodsandbi (*Andrena labiata*) ska förekomma i livskraftiga populationer.

Skötselåtgärder: Fortsatt bete med nötdjur och/eller hästar i hela skötselområdet. Ett fortsatt något extensivt bete är önskvärt så att de blomsterrika torrängarna inte överbetas och viktiga pollenkällor minskar. Dock får betestrycket inte vara så lågt att skadlig förnaansamling förekommer. Manuell underhållsröjning av uppkommande skadlig igenväxningsvegetation ska i stället ske kontinuerligt på åsen och den gamla åkermarken. I dag betas hela reservatet av ca 15 ungdjur och det finns i dagsläget ingen anledning att förändra antalet djur.

Underhållsröjningar

Med dagens betestryck behövs återkommande manuella underhållsröjningar med några års mellanrum. Vid underhållsröjningar ska upp till några meter djupa solbelysta brynzoner vid övergången mellan torräng och omgivande skogsmiljöer

bibehållas. För att gynna mångfalden av insekter i området sparas i första hand alla blommande buskar som t.ex. slån, hagtorn, videbuskar, getapel, brakved, olvon, fläder, nypon, rosor, måbär, hallon och björnbär m fl. För bifaunan är dom viktigaste växtfamiljerna ärtväxter, korgblommiga, läppblommiga och rosväxter. Åskrönets glesa buskskikt av en ska bibehållas liksom det sparsamma buskskiktet av en, hassel och rosväxter på åsens sluttningar. Sammanlagt får inte träd och buskskiktets krontäckning överstiga 10 %. Var dock noga med att spara en del slån och andra rosarter på åsens sluttningar, gärna solbelysta och i söderläge. Gravfälten och hålvägen ska hållas väl framröjda och fria från igenväxningsvegetation. Träd och buskar som hotar skada eller som skymmer gravar, hålväg och odlingsrösen tas bort. Inga nya träd eller buskar får etablera sig i gravarna och hålvägen.

Stenmurar och odlingsrösen ska framträda tydligt i landskapet. Vid underhållsröjningar av stenmurar och odlingsrösen sparas endast en del mindre slån- och rosbuskage i soliga lägen, speciellt bitvis intill den norra och solbelysta delen av muren på den gamla åkern. Intill odlingsrösen på åkern sparas några mindre grupper av blommande träd och buskar, främst i sydläge.

Övriga åtgärder

Förekomst av solbelysta sandiga markblottor på åsen orsakade av betesdjurens tramp är gynnsamt för flera av de insektsarter som bygger sina bon där, t ex vildbin. Om djurens tramp inte är tillräcklig och dessa markblottor helt saknas kan det bli aktuellt att skapa små markblottor manuellt genom att försiktigt bana av några små ytor av det översta markskiktet. I dagsläget bedöms dock inga åtgärder vara aktuella men en uppföljande inventering är önskvärd.

Flera av torrängsamhällets sällsynta och hotade arter, främst olika insekter, kan inom en snar framtid visa sig vara i behov av fler riktade skötselåtgärder för att överleva. Åtgärdsprogram för bevarande av flera av dessa arter finns eller är under framtagande som t ex åtgärdsprogrammet för *Månhornsbagge och humlekortvinge i djurdynga*, åtgärdsprogrammet för *Svampar i ängs- och hagmarker* och åtgärdsprogrammet för *Vildbin på torrängar*. Individ- och/eller artrika boområden av solitära bin är numera mycket ovanliga och starkt minskande i det svenska jordbrukslandskapet och därför av högsta skyddsvärde. Jordtorpsåsen är ett sådant ansvarsområde. Åtgärder i enlighet med de åtgärdsprogram som berör Jordtorpsåsen ska därför kunna utföras vid behov.

Tillskottsutfodring är förbjuden i hela reservatet.

4.2 Skötselområde 2: Skog (5,1 ha)

Beskrivning: Skogsmiljöer förekommer både norr och söder om åsen och domineras av hassel, med inslag av bland annat björk, ask, oxel, alm, rönn samt enstaka ek, gran och tall. Se utförligare beskrivning under ”2.4 Biologiska

bevarandevärden”. Skogen är indelad i två delområden, 2a och 2b. Ingen del av skogen ingår i dagsläget i miljöstödet.

Delområde 2a

Delområdet är beläget norr om åsen och utgörs av hassel och bland-lövskog med en varierad fuktighet och sammansättning. Västra men framförallt mellersta delen av delområdet har ett relativt stort inslag av björk, speciellt i de fuktigare partierna. Här är buskskiktet kraftigt utvecklat med arter som hassel, brakved, berberis, olvon, slån, en, getapel och rosarter. Här finns även enstaka tallar. Östra delen av delområdet utgörs av ett torrare och mer lundartat hässle med ljusa gläntor, inslag av ädellövträd och med ett rikt fältskikt.

Delområde 2b

Delområdet är beläget söder om åsen och utgörs av ett tätt högvuxet hässle med visst inslag av bland annat björk, enstaka gran och enstaka relativt gammal rönn och oxel. Fältskiktet är mycket sparsamt med främst våraspekter och utgör inte något egentligt bete för djuren. Området hyser ett mycket stort antal sällsynta och rödlistade svampar varav de flesta svamparna är gynnade av ett extensivt betetryck.

Bevarandemål:

- Arealen Trädklädda betesmarker (9070) ska minst vara 3,1 ha.
- Hela skötselområdet ska vid vegetationsperioden slut vara hävdad genom bete.

Skötselåtgärder:

Delområde 2a:

Fortsatt extensivt bete.

Det lundartade hässlet i östra delen ska bibehållas med de öppna gläntor och inslag av ädellöv som finns idag. Dessa gläntor röjdes fram under vintern 2003-2004 och eventuell underhållsröjning bör utföras om betetrycket visar sig vara för svagt för att bibehålla öppenheten. Vid eventuella underhållsröjningar ska blommande träd och buskar sparas i möjligaste mån, gärna så att solbelysta brynmiljöer skapas.

I den mellersta och fuktigare delen av skötselområdet ska träd- och buskgränsen med främst björk och en tryckas tillbaka ytterligare så att andelen fuktäng ökar. Röjningarna ska utföras så att en flikig brynzon skapas likt den som redan finns idag. Nya uppslag av gran röjs också bort. Eventuellt kan den tall som växer här ha en viktig betydelse för en del insekter och man bör därför inte ta bort tallen förrän dess betydelse har undersökts utförligare. I den här delen är buskskiktet mycket välutvecklat med många olika arter som brakved, berberis, olvon, slån, en, getapel och rosarter. Vid röjningar ska blommande buskar i anslutning till brynet sparas i första hand, speciellt ros och salix-arter.

Delområde 2b:

Fortsatt extensivt bete.

Delområdet lämnas i huvudsak för fri utveckling. Hässlet bedöms i dagsläget vara stabilt och eventuella konkurrerande trädslag som gran utgör inget problem. Om granen i framtiden ökar i andel ska den dock röjas bort i ett tidigt stadium. På landskapsnivå är detta täta och under relativt lång tid extensivt betade hässle en viktig del i landskapets totala sammansättning med avseende på en önskvärd variation av öppna betesmarker, brynmiljöer och dessa helt slutna delar. Ytterligare inventeringar är önskvärda i detta område speciellt med avseende på kryptogamer och insekter.

I dagsläget är svampar den bäst kända artgruppen i området och några andra åtgärder än extensivt bete för att bevara just de sällsynta och rödlistade svamparna bedöms inte behövas. Eventuellt skulle senare inventeringar i reservatet kunna visa att det behövs en viss luckighet i träd och buskskikt, framförallt för olika hänsynskrävande insekter. En viss öppning av träd- och buskskiktet i form av ett fåtal gläntor får då ske men luckigheten bör inte överstiga 20 %.

Exempel på åtgärdsprogram som kan komma att beröra Jordtorpsåsen är åtgärdsprogrammet för *Svampar i ängs- och hagmarker* och åtgärdsprogrammet för *Slöjroksvamp*. Åtgärder i enlighet med åtgärdsprogram som berör Jordtorpsåsen ska kunna utföras vid behov.

4.3 Skötselområde 3: Våtmark (2,9 ha)

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av de bägge kärren Lilla och Stora Åskärret samt omgivande fuktängar. Se utförligare beskrivning under ”2.4 Biologiska bevarandevärden”. I östra delen av Lilla Åskärret finns en grävd damm. Från dammen går ett bevattningsrör mot åkrarna nordväst om reservatet. Lilla Åskärret och en liten del av fuktängarna norr om kärret ingår i dagsläget i miljöstödet och har tilläggsersättning. Se utförligare beskrivning under ”2.4 Biologiska bevarandevärden”.

Bevarandemål:

- Arealen Rikkärr ska minst vara 2,3 ha.
- Arealen fuktängar ska minst vara 0,3 ha.
- Kärren och fuktängarna ska vid säsongens slut vara tydligt betespåverkade.
- Träd och buskar saknas.
- Våtmarksmiljöerna ska ha en ostörd hydrologi.
- Större vattensalamander och långbensgroda ska reproducera sig i området.

Skötselåtgärder:

Fortsatt bete. I dagsläget bedöms inga övriga skötselåtgärder behövas så länge betetrycket är tillräckligt för att hålla tillbaka en eventuell igenväxningsvegetation. Om igenväxning av fuktängarna och rikkärren sker ska röjningar utföras. Bevattningsanläggningen från dammen har inte använts sedan den nuvarande markägaren köpte fastigheten 1998. Anläggningen är enligt markägaren inte speciellt funktionell. Eftersom många av groddjuren, speciellt den större vattensalamandern och långbensgrodan lägger sin rom i både kärret och dammen är det önskvärt att dammen även fortsättningsvis lämnas orörd med avseende på avvattning.

Exempel på åtgärdsprogram som kan komma att beröra kärrmiljöerna i reservatet är åtgärdsprogrammet för *Rikkärr*, *Större vattensalamander* och *Långbensgroda*. Åtgärder i enlighet med åtgärdsprogram som berör Jordtorpsåsen ska kunna utföras vid behov.

4.4 Skötselområde 4: Friluftsliv

Beskrivning:

Idag finns ett flertal anläggningar för friluftslivet i eller i anslutning till reservatet. De utgörs av två informationsskyltar, en vid parkeringen och en uppe på åsen, tre stättor, en vid parkeringen och två uppe på åsen. Invid parkeringsplatsen finns två toaletter, varav den ena är handikappanpassad. Från parkeringsplatsen går en vandringsled in i reservatet, upp på åsen och vidare längs dess sträckning och sedan tillbaka till parkeringen, se skötselplanekarta, bilaga 2. Gränsmarkeringar finns uppsatta i reservatets fyra hörn.

Bevarandemål:

- Minst två väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av reservatet ska finnas.
- En väl underhållen tillfartsväg, parkeringsplats och toalett ska finnas.
- Minst 1 kilometer väl underhållen vandringsled ska finnas.
- Minst ett bord med bänkar ska finnas.
- Information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

Underhåll av tillfartsväg, parkeringsplats, stättor samt skötsel av toalett ska ske fortlöpande. Den grusade tillfartsvägen som leder fram till reservatparkeringen används av både jordbrukare och allmänhet. Grusvägen har stundtals varit i dåligt skick och en översyn bör göras rörande behovet av förbättring, underhåll och ansvarsfördelning. Eventuellt kan en förättning vara aktuell eftersom trafikintensiteten med avseende på besökare till reservatet förmodas ha ökat sedan reservatet bildades.

Informationstavlorna bedöms vara tillräckligt många och i gott skick, varför inga åtgärder är aktuella i dagsläget. Utsättande av bord och bänkar sker på lämpligt ställe i reservatet, t ex strax norr om åsen i östra delen av reservatet, se skötselplanekarta bilaga 2. Vandringsleden bör ses över och åtgärdas så att dess sträckning från parkeringen in till reservatet får en tydligare markering. Reservatets gränser ska markeras tydligare där besöksstrycket är högre. Ett par gränsmarkeringar uppförs i anslutning till vandringsleden där den går in i reservatet, både i den västra och östra delen av reservatet. En översyn bör göras om vilka möjligheter som finns för att göra tillgängligheten bättre för rörelsehindrade.

5. Bränder och brandbekämpning

Bränder som uppkommer inom området ska släckas enligt gällande räddningslag.

6. Jakt

Några inskränkningar i jakten föreligger inte inom reservatet.

7. Uppföljning

En översyn bör göras rörande reservatsbeslutet eftersom formuleringen av syftet med reservatet är otydligt och föreskrifterna ålderdomliga. Vid en sådan översyn bör också möjligheten till att utöka reservatet undersökas. Önskvärt är att reservatsgränsen följer fastighetsgränsen söder om reservatet. På angränsande fastigheter söder om reservatet är två nyckelbiotoper belägna för vilka det idag finns naturvårdsavtal.

7.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärderna samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Önskvärt är att åtgärder som inte naturvårdsförvaltaren ansvarar för, som t.ex. betesdrift, ska dokumenteras genom att djurhållaren årligen meddelar djurslag och betesintensitet på blankett som naturvårdsförvaltaren handhåller.

Naturvårdsförvaltaren ska följa upp utförda åtgärder vid behov.

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål.

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Priori- tering
Betesdrift	Hela reservatet	Djurhållaren	1
Röjning	Skötselområde 2a	Djurhållare /Länsstyrelsen	1
Översyn och förbättring samt underhåll av tillfartsväg	Utanför reservatet	Länsstyrelse/ Vägsamfällig- het	1
Översyn gräns- markering	Hela reservatet	Länsstyrelsen/ Lantmäteriet	1
Informations- tavlor	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1
Vandringsleder	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1
Utsättande av bord och bänkar	Skötselområde 1	Länsstyrelsen	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1

Prioritering: 1. Högst, 2. Hög, 3. Lägre

Bilagor

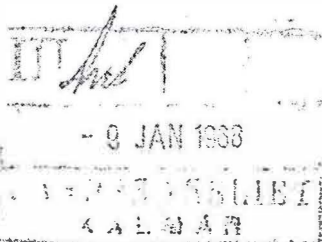
1. Reservatsbeslutet från 1968-06-21
2. Skötselplanskarta
3. Vegetationskarta enligt Nordiska Ministerrådets naturtyper
4. Vegetationskarta enligt Habitatdirektivets naturtyper i Natura 2000
5. Fornlämningskarta
6. Utdrag ur Fornminnesregistret
7. Artlista
8. Referenslista

STYRELSEN

KALMAR LÄN

LANDSKANSLIET

81 01 KALMAR 1

RESOLUTION

21.6.1968

Rehreg-nr 287

IIIRLL 22B 68

INKOM

2 JAN 1969

Jordbruksdepartementet

Ansöende bildande av naturreservatet av ett område å fastigheten Holmetorp 24¹, Torslanda kommun

A. Naturreservatets läge och beskaffenhet m.m.

Området, som utgör västligaste delen av den s.k. Jordtorpsåsen, är beläget ca 600 m nordost om Törnbottoms by. För området gäller för närvarande - förutom utomplansbestämmelser - förordnande till skydd för landskapsbilden. Länsstyrelsen har dessutom genom i resolution den 15.10.1965 fastställt gränser för ett bl.a. å Holmetorp 24¹ befintligt förslämningsområde. Reservatet, som å bilagda karta avgränsats med röd heldragen linje, har en areal av ca 12 hektar. Syftet med reservatbildningen är att skydda ett orört vackert åsparti som utgör ett markant inslag i den öländska landskapsbilden. Områdets landskapsestetiska kvaliteter är sådana, att detsamma måste anses utgöra en stor tillgång för den rekreationssökande allmänheten.

B. Fastighetsägare

C. Sökande

Ärendet har anhängiggjorts på länsstyrelsens initiativ.

D. Reservatföreskrifter

a) Skyddsföreskrifter

I fråga om rätten att förfoga över naturreservatet skall gälla följande inskränkningar:

Det är förbjudet

- att uppföra byggnad,
- att bedriva täkt,
- att inrätta upplag eller verkställa grävning, sprängning, fyllning, sprängning eller annan liknande åtgärd,
- att anlägga vägar eller frandraga luftledningar,
- att utan tillstånd av länsstyrelsen upplåta plats för permanent camping samt
- att utan tillstånd av skogsvårdsstyrelsen upptaga hyggen eller bedriva skogskultur.

Ätt, såvitt härutöver för det klart en utvisar, besvär
 utvisar
 icke intill denna dag blivit
 denna resolution
 här anförda, betingar å tjänstens vägnar
 Stockholm den 21.12.1968

[Signature]
 Legitimerad i Konstl. Jordbruksdepartementet

Vad sålunda föreskrivits skall dock icke utgöra hinder mot anläggande av ett vattenuppfördringsverk å plats, som å ärendekartan angivits med blå heltäckande färg.

II Allmänheten har att inom naturreservatet iakttaga följande:

Det är förbjudet

att skada eller borttaga fasta naturföremål och ytbildningar ävensom växande träd, buskar och örter, blomplockning härunder inbegripen,
att avsiktligt störa djurlivet,
att skada eller borttaga befintliga hägnadsanordningar,
att utan markägarens tillstånd tälta eller uppställa husvagn,
att uppgöra eld samt
att på störande sätt utnyttja radioapparat, gramofon eller liknande.

Föreskrifterna om vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservatet skall gälla även markägaren men icke utgöra hinder mot vidtagande av de vård- och förvaltningsåtgärder, som kan på markägaren ankomma, eller mot utövande av markägaren eller hans rättsinnehavare tillkommande jakträtt.

b) Vård- och förvaltningsföreskrifter

1. Nuvarande naturmiljö och landskapsbild skall bibehållas dock att befintligt enbestånd bör utglesas. I möjligaste mån bör området även i fortsättningen betas av nötkreatur och/eller hästar.

2. Områdets karaktär av naturreservat skall på lämpligt sätt utmärkas å platsen i enlighet med statens naturvårdsverks anvisningar i ämnet.

E. Ärendet handläggning

Yttranden har inhämtats från statens naturvårdsverk och naturvårdsintendenten i länet. Markägaren har förklarat sig godkänna skyddsföreskrifter av ovan angivet innehåll under förutsättning, att viss avskadad inträngsersättning tillerkändes honom.

Enär det område varom i ärendet är fråga främst på grund av sin betydelse för allmänhetens friluftsliv bör särskilt skyddas och vårdas, förklarar länsstyrelsen härmed med stöd av 7 § naturvårdslagen området som

naturreservat (Jordtorpsåsens naturreservat) med de gränser, som utmärks å härvid fogad karta.

Länsstyrelsen utser skogsvårdsstyrelsen i länet att - i förekommande fall i samverkan med markägaren - vårda och förvalta naturreservatet med beaktande av ovan angivna vård- och förvaltningsföreskrifter.

För att trygga ändamålet med naturreservatet prövar länsstyrelsen dessutom med stöd av 8 och 10 samt 9 §§ naturvårdslagen skäligt att - med omedelbar verkan - dels föreskriva, att ovan angivna skydds-föreskrifter skall gälla inom området, dels förplikta markägaren att tåla intrång som i sistnämnda lagrum anges.

Den, som bryter mot skydds-föreskrift, kan dömas till dagsböter eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst sex månader samt må förpliktas att ersätta kostnad, som föranledes av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot sådan föreskrift, äger länsstyrelsen vid vite förelägga honom att rätta vad olagligen skett. Överexekutor äger ock meddela handräckning vid sådant ändamål.

För området meddelat särskilt förordnande till skydd för landskapsbilden upphör samtidigt härmed att gälla.

Om innehållet i denna resolution skall kungörelse i vederbörlig ordning utfärdas.

Länsstyrelsen erinrar om allmänt gällande förbud

att skräpa ned i naturen, så att därav kan uppkomma otrevnad eller skada för annan (23 § naturvårdslagen),

att olovligen av växande träd taga grenar m.m. (12 kap. 2 § brottsbalken),

att under vissa tider av året låta hund löpa lös i mark, där villebråd finnes (12 § jaktstadgan), samt

att handha eld eller brandfarligt föremål på sådant sätt att därav lätt kan uppstå brand (10 § brandlagen).

Den, som icke åtnöjes med länsstyrelsens beslut, äger att däri söka ändring genom besvär. Besvären skall ställas till Konungen och ingivas eller med posten insändas till kungl jordbruksdepartementet. Vid äventyr av talans förlust skall besvären ha inkommit till

departementet inom tre veckor från det klaganden fick del av beslutet, delgivningsdagen oräknad. Menighet, som klagar, äger två veckor längre besvärstid.

På länsstyrelsens vägnar:

Birger Carle

Birger Carle

Kjell Paradis
Kjell Paradis

✓ Länsstyrelsen (Naturvårdsparmen)

Avskrift u.s.t.:

Markägaren Rek.Mb.

Statens Planverk

Statens Naturvårdsverk Rek.Mb.

Vägförvaltningen

Länsarkitekten

Överlantmätaren

Distriktslantmätaren

Naturvårdssektionen (2 ex, varav 1 ex, t. naturvårdsintendenten)

Kommunen

Skogsvårdsstyrelsen

Naturskyddsföreningen, Stockholm

Byggnadsnämnden

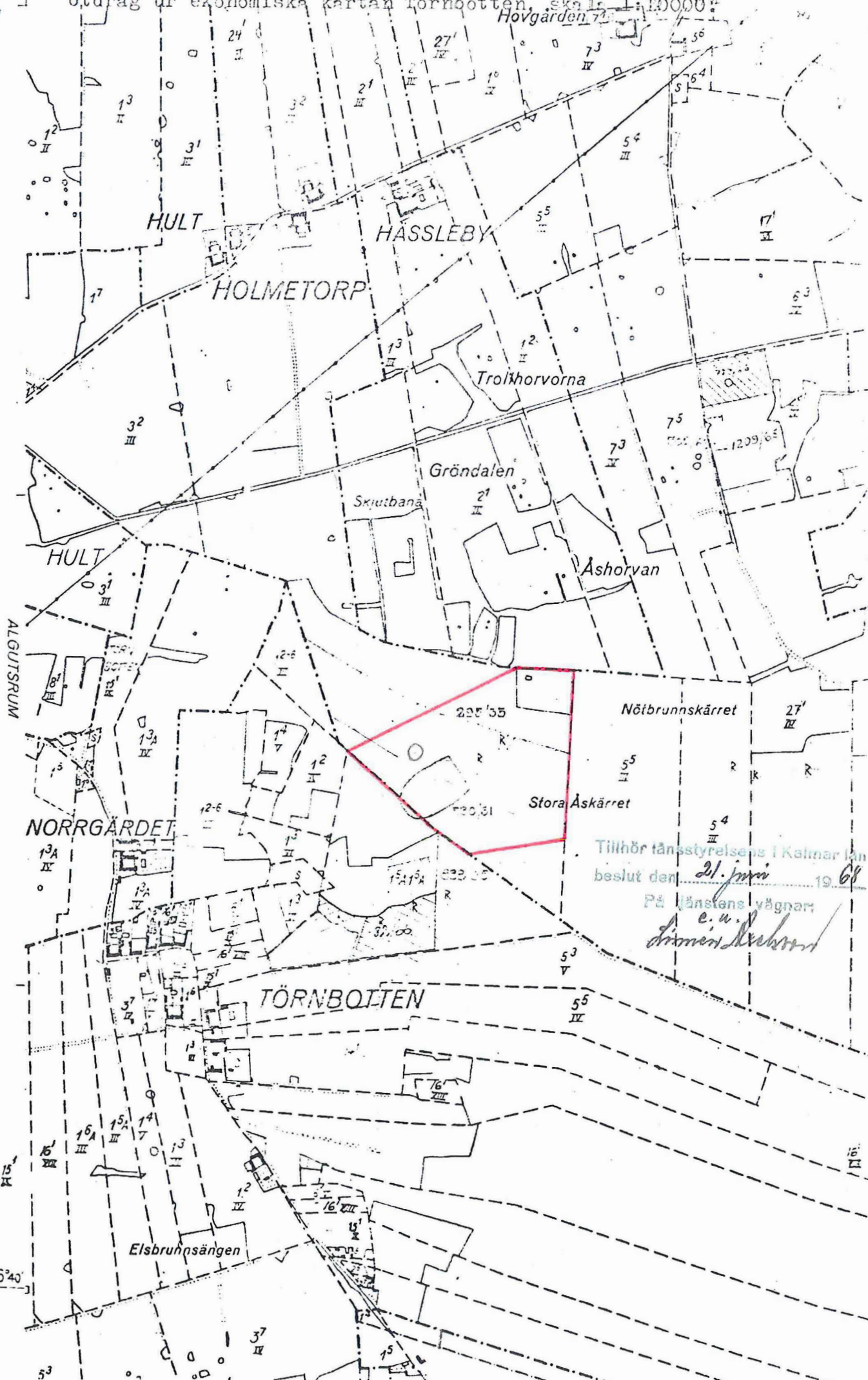
Televerket

Sydsvenska Kraft AB

Akten

Kop. av kartan till:

Samtliga ovan m.u.a. akten (orig.-kartan)

Tillhör länsstyrelsens i Kalmar län
beslut den 21 juni 1968

På länstens vägnar
e. u.

J. M. K. K. K.

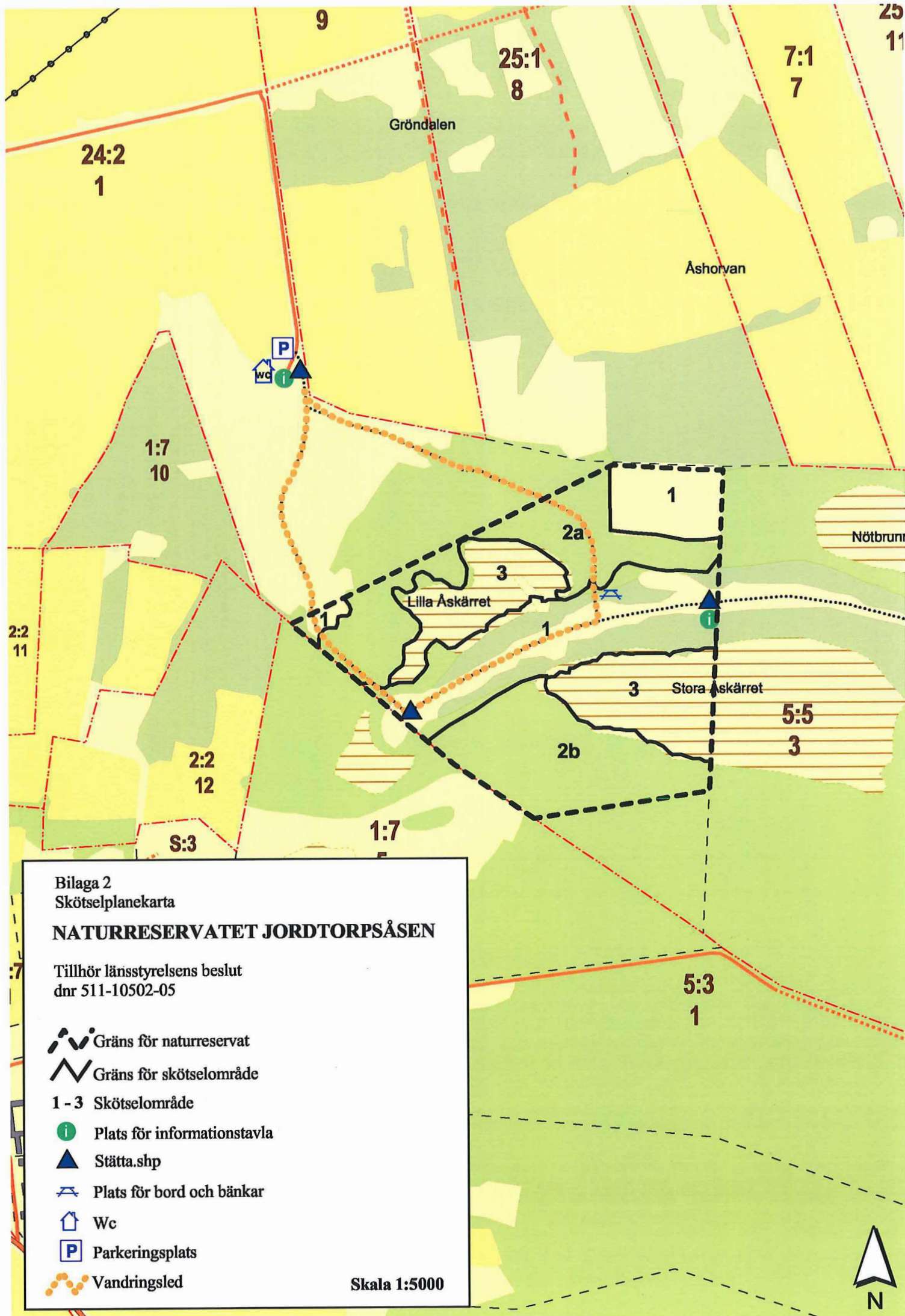
TÖRNBOTTEN

Elsbrunnssängen

FARESTADEN

ALGUTSRUMS HD

56°40'

Bilaga 2
Skötselplanekarta

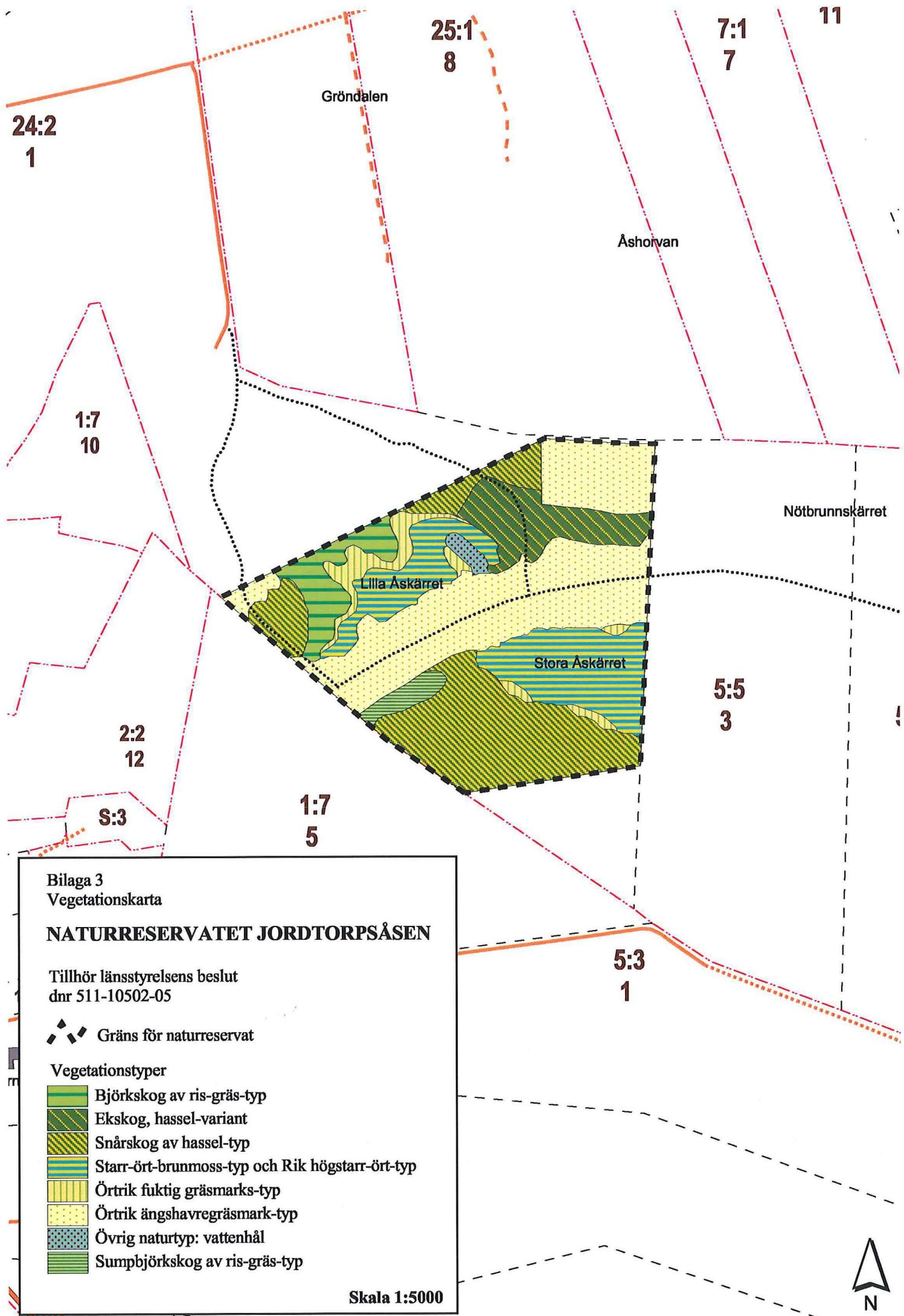
NATURRESERVATET JORDTORPSÅSEN

Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-10502-05

- Gräns för naturreservat
- Gräns för skötselområde
- 1 - 3** Skötselområde
- Plats för informationstavla
- Stätta.shp
- Plats för bord och bänkar
- Wc
- Parkeringsplats
- Vandringsled

Skala 1:5000

24:2
1

25:1
8

7:1
7

11

Gröndalen

Ashorvan

1:7
10

Nötbrunnskärret

2:2
12

S:3

1:7
5

5:5
3

5:3
1

Bilaga 3
Vegetationskarta

NATURRESERVATET JORDTORPSÅSEN

Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-10502-05

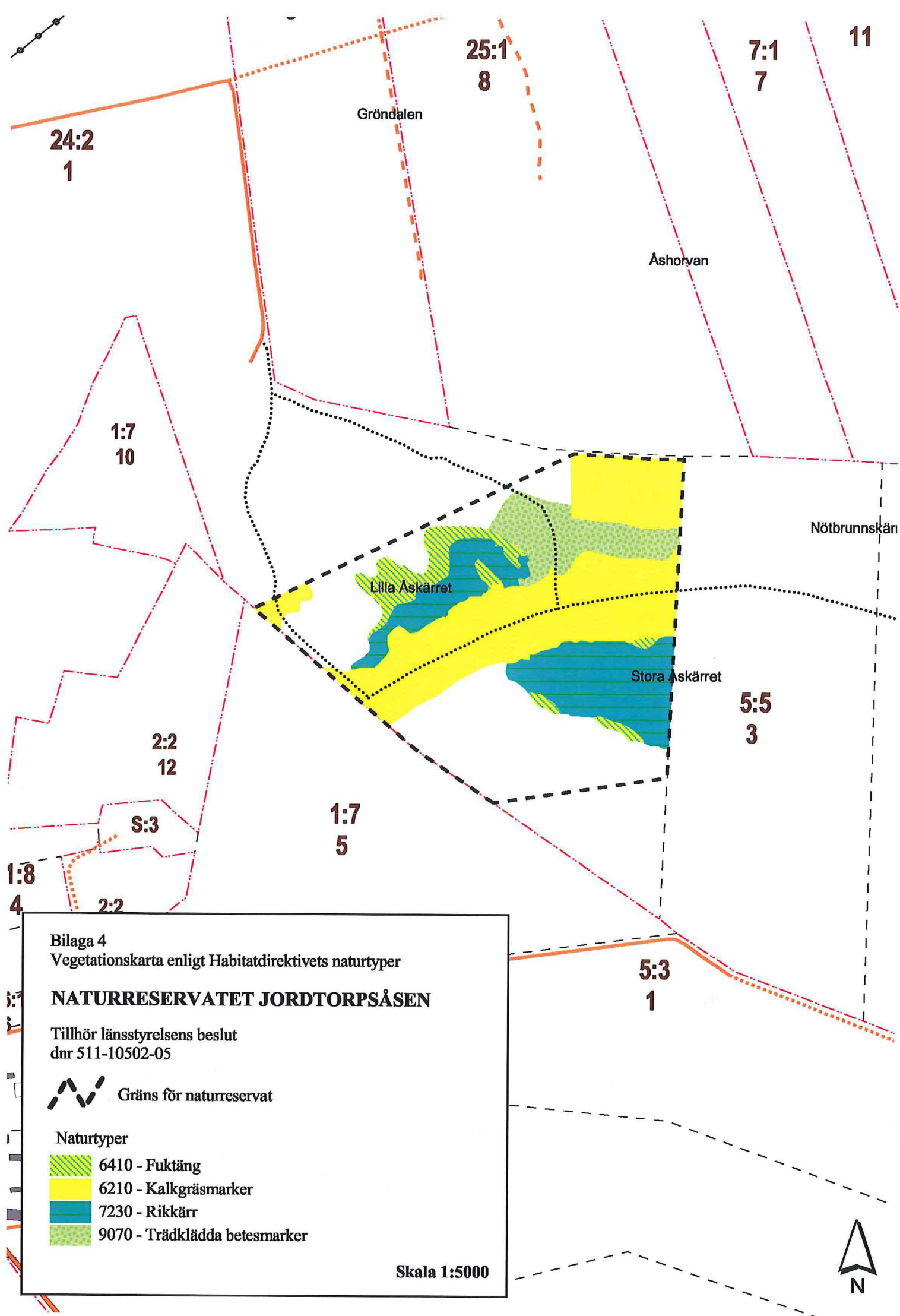
 Gräns för naturreservat

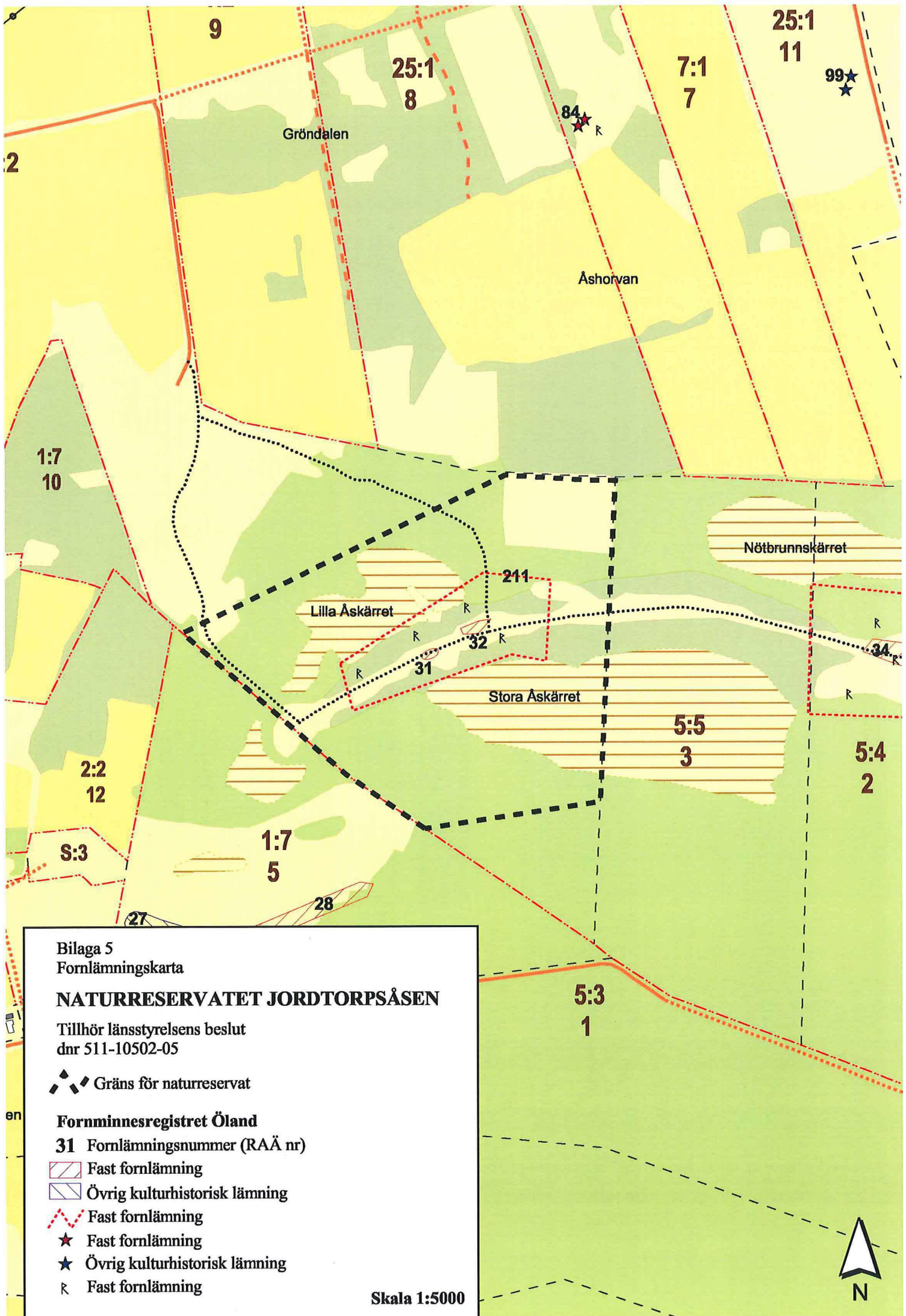
Vegetationstyper

- Björkskog av ris-gräs-typ
- Ekskog, hassel-variant
- Snårskog av hassel-typ
- Starr-ört-brunmoss-typ och Rik högstarr-ört-typ
- Örtrik fuktig gräsmarks-typ
- Örtrik ängshavregräsmark-typ
- Övrig naturtyp: vattenhål
- Sumpbjörkskog av ris-gräs-typ

Skala 1:5000

Utdrag ur Fornminnesregistret

Raä nr 31, Algutsrum socken

Beskrivning:

Gravfält, 20x5 m (ÖNÖ-VSV) bestående av ca 5 fornlämningar. Dessa utgörs av 5 runda stensättningar, 1,5-3 m diam och intill 0,1 m h. Övertorvade med i ytan talrika stenar, 0,2-0,3 m st. Flera ligger kant i kant och är därför ställvis svåra att klartsärskilja från varandra. Vid granskning i nov. kunde endast 3 stensättningar identifieras. Ändring år 1984. se "slutredovisning". Tillägg dnr. 1974/ 89: 2 av stensättningarna undersöktes och restaurerades 1984 p.g.a. skadegörelse. De två gravarna var 1,5 resp. 3,5 m i diam och 0,4 m h. Brända ben framkom. De torde vara anlagda under äldre järnålder./ Rapport Ark und. och restaurering UV-HK HSchulze/990130/Rds

Raä nr 32, Algutsrum socken

Beskrivning:

Gravfält, 35x10 m (ÖNÖ-VSV) bestående av ca 5 fornlämningar. Dessa utgörs av runda stensättningar. AV de rundastensättningarna är en 8,5 m diam och intill 0,4 m h. Övertorvad med i ytan talrika stenar 0,2-0,4 m st. Välbevarad kantkedja, 0,1-0,3 m h, av 0,4-1 m st stenar. Innanför kantkedjan i NÖ är en upprest kalksten, 0,6 m h 0,6 m br (NNV-SSÖ) och 0,25 m tj. I mitten är en rund grop 2 m diam och 0,1 m dj. De övriga rundastensättningarna är 3-3,5 m diam och 0,1 m h. Övertorvade med i ytan talrika stenar, vanligen 0,2-0,3 m st, enstaka intill 0,6 m st. En stensättning ligger som en utbyggnad i den stora stensättningens SSÖ kant. Ett par är mycket otydliga och något osäkra. Gravfältet är beväxt med enstaka enbuskar.

Raä nr 211, Algutsrum socken

Beskrivning:

Gränsbestämt fornlämningsområde, ca 245x60-85 m (SV-NO) omfattande raänr 31 och 32 i Algutsrums socken.

Artlista

Förteckning över känd förekomst av signalarter, rödlistade arter samt vissa andra intressanta arter inom naturreservatet Jordtorpsåsen.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2005.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = försvunnen (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = missgynnad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

S3= Mycket högt indikatorvärde, mycket bra signalart

S2= Högt indikatorvärde, bra signalart

S1= Visst indikatorvärde, mindre bra signalart.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste-kategori	Signalarts-värde
Kärlväxter			
<i>Rosa tomentella</i>	Flikros	NT	
Svampar			
<i>Boletus radicans</i>	Rotsopp	NT	3
<i>Calocybe constricta</i>	Rotmusseron		
<i>Cortinarius alcalinophilus</i>	Fläckig saffransspindelskivling	VU	3
<i>Cortinarius caerulescens</i>	Blå lökspindling	EN	3
<i>Cortinarius cotoneus</i>	Olivbrun spindling	-	
<i>Cortinarius terpsichores</i>	Praktspindling	VU	3
<i>Cystolepiota bucknallii</i>	Violettefotad puderskivling	NT	3

<i>Dermoloma cuneifolium</i>	Gråbrun sammetsmusseron		
<i>Disciseda candida</i>	Liten diskröksvamp	VU	
<i>Entoloma excentricum</i>	Kalkrödling	NT	
<i>Entoloma griseocyaneum</i>	Stornopping	NT	
<i>Entoloma incanum</i>	Grönnopping	-	
<i>Entoloma prunuloides</i>	Mjölrrödskivling	NT	
<i>Geastrum corollinum</i>	Rulljordstjärna	EN	
<i>Geastrum minimum</i>	Liten jordstjärna	VU	
<i>Hygrocybe aurantiosplendens</i>	Fager vaxskivling*	NT	3
<i>Hygrocybe colemanniana</i>	Brun ängsvaxskivling	NT	3
<i>Hygrocybe fornicata</i>	Musseronvaxskivling		3
<i>Hygrocybe fuscescens</i>	Ögonvaxskivling	NT	3
<i>Hygrocybe punicea</i>	Scharlakansvaxskivling	NT	3
<i>Hygrocybe quieta</i>	Luktvaxskivling	NT	3
<i>Inocybe godeyi</i>	Rödflammig tråding	NT	
<i>Lepiota forquignonii</i>	Olivfällskivling	VU	3
<i>Lepiota fulvella</i>	Rostfällskivling	-	
<i>Lepiota setulosa</i>	Dvärgfällskivling	VU	
<i>Lepiota subalba</i>	Lundfällskivling	-	3
<i>Lepiota tomentella</i>	Luddfällskivling	VU	3
<i>Lycoperdon decipiens</i>	Stäppröksvamp	NT	
<i>Lycoperdon mammiforme</i>	Slöjrröksvamp*	VU	3
<i>Microglossum olivaceum</i>	Olivjordtunga	NT	3
Skalbaggar			
<i>Aphodius sordidus</i>	Heddyngbagge	NT	
<i>Ceutorhynchus unguicularis</i>	Saknas	NT	
<i>Copris lunaris</i>	Månhornsbagge*	VU	
<i>Cryptocephalus sericeus</i>	Saknas	NT	
<i>Cymindis humeralis</i>	Blank skulderlöpare	VU	
<i>Hydrophilus aterrimus</i>	Saknas	NT	
<i>Lepyrus capucinus</i>	Saknas	VU	
<i>Meligethes solidus</i>	Saknas	NT	
<i>Meloë proscarabaeus</i>	Svart majbagge	-	

Steklar			
<i>Andrena fulvago</i>	Fibblesandbi*	NT	
<i>Andrena labiata</i>	Blodsandbi	NT	
Fjärilar			
<i>Apomyelois cirrigerella</i>	Åkerväddmott	VU	
<i>Coleophora ochrea</i>	Solvändesäckmal	NT	
<i>Dasystroma salicella</i>	Videvårmal	DD	
<i>Emmelia trabealis</i>	Åkervindefly	VU	
<i>Ethmia quadrillella</i>	Lungörtsorgmal	NT	
<i>Heinemannia festivella</i>	Vitgul lövängsbrokmal	NT	
<i>Hyphoraia aulica</i>	Gulfläckig igelkottspinnare	CR	
<i>Marasmarcha lunaedactyla</i>	Puktörnefjädermott	NT	
<i>Melitaea diamina</i>	Sotnätfjäril	NT	
<i>Perizoma bifaciata</i>	Snedstreckad fältmätare	NT	
<i>Synanthedon vespiformis</i>	Getinglik glasvinge	VU	
Kräldjur och groddjur			
<i>Rana dalmatina</i>	Långbensgroda*	VU	
<i>Triturus cristatus</i>	Större vattensalamander*	-	
Iglar och landplanarier			
<i>Hirudo medicinalis</i>	Blodigel	NT	

*Åtgärdsprogram för arten finns eller är under framtagande.

Referenslista

Tryckta källor

Hylander, K. 1994. *Våtmarksinventering av Öland 1993*. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelanden 1994:3.

Godin, I & Lindqvist, A. 1978. *Jordtorpsåsen, beskrivning, vegetationsinventering och förslag till skötselplan*. Examensarbete vid SLU, Alnarp.

Gärdenfors, U. (ed) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Johansson, C E & Knutsson, G. 1961. *Grusinventering i Kalmar län –Öland*. Lunds universitet, Chalmers tekniska högskola.

Linkowski, W., Pettersson, M., Cederberg, B. & Nilsson, A. 2004. *Nyskapande av livsmiljöer och aktiv spridning av vildbin*. Svenska Vildbiprojektet vid Artdatabanken, SLU & Avdelningen för Växtekologi, Uppsala Universitet.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2002. *Bete, störning och biologisk mångfald i odlingslandskapet –Hotade skalbaggar i öländska torrmarker*. Meddelande 2002:20.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-området Jorstorpsåsen*.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1998. *Inventering av hässlen på Ölands mittland*. Meddelande 1998:8

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1999. *Landlevande mollusker i Kalmar län*. Meddelande 1999:13.

Länsstyrelsen i Kalmar län. *Kulturmiljövårdens riksintressen*. Mörbylånga kommun.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2001. *Natur och kultur på Öland.*

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. *Naturvårdens riksintressen. Öland.*

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1985. *Skötselplan för Jordtorpsåsens naturreservat.*

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2002. *Utprovning av metod samt provinventering av större vattensalamander.* Praktikarbete.

Naturvårdsverket, 1994. *Myrskyddsplan för Sverige.*

Naturvårdsverket, 1997. *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.*

Naturvårdsverket, 2000. *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker.* Rapport 5081.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Rudmark, Lars. 1980. *Beskrivning till jordartskartan Kalmar NO/Runsten NV. Serie Ae. Nr 43.* SGU.

Ölands Botaniska Förening. 1993. Protokoll från inventering av signalerande och rödlistade kärlväxter och kryptogamer i Mittlandskogen.

Ölands Botaniska Förening. 1997. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och lavar.

Otryckta källor

Länsstyrelsens fauna och floraregister

Niesel, Jenny. 2000. *Trollsländor i Jordtorpsåsens naturreservat.* Projektarbete Högskolan i Kalmar.